

OPSCHRIFT

Vergadering van: 14 september 2015

Nummer: 2015_MC_00264

Onderwerp:

Grafsteen Hubert Van Eyck van St.- Baafskathedraal naar naar St.-Baafsabdij? - Greet Riebbels

Raadslid(-leden):

Greet Riebbels - sp.a

Bevoegd:

Annelies Storms

OMSCHRIJVING VAN DE VRAAG

Toelichting:

In de St.-Baafsabdij zijn zoals bekend een aantal middeleeuwse grafstenen bijeengebracht, waaronder één van 591 jaar oud: de steen van Hubert van Eyck, de broer van Jan Van Eyck en de maker van ondermeer het Lam Gods. Men verzorgde als topkunstenaarsfamilie zijn doden goed, zo blijkt uit het fijne poëem op de zerk:

Spieghelt u an mij, die op mij treden.

Ick was als ghij, nu bem beneden

Begraven doot, alst is anschyne.

Mij ne halp raet, const, noch medicine,

Const, eer, wijsheyt, macht, rijcheyt groot

Is onghespaert, als comt die doot.

Hubrecht van Eyck was ick ghenant,

Nu spijse der wormen, voormaels bekant,

In schilderije zeer hooghe gheehrt:

Cort na was yet, in nieute verkeert.

Hubert van Eyck werd te midden van zijn werk aan het Lam Godsretabel door ziekte overvallen en stierf op 18 september 1426.

Historische bronnen hebben achterhaald dat hij werd begraven in de Vijdkapel (of in de cryptekapel eronder) in de Sint-Baafskathedraal te Gent, blijkbaar door tussenkomst van de opdrachtgevers van het Lam Godsretabel, het echtpaar Vijd-Borluut.

De grafzerk van Hubert van Eyck werd in 1892 gerecupereerd uit het noordelijk portaal van dezelfde kerk, waar deze in de loop van de eeuwen als bouwmateriaal in verwerkt was.

Sindsdien bevindt de grafzerk zich dus al lang in het museum voor stenen voorwerpen.

Maar, vandaag, in deze 21^{ste} eeuw zijn wij hier in Gent met veel zorg de polyptiek Lam Gods aan het restaureren.

Rond de broers Jan en Hubert Van Eyck wordt m.a.w. een momentum gecreëerd.

Vraag:

Wil de schepen overwegen om met de verantwoordelijken van de St.-Baafskathedraal te overleggen over een mogelijke ereplaats voor de grafzerk van Hubert van Eyck, vlakbij het gerestaureerde lam Gods, in de Kathedraal. Op die manier zouden vele duizenden toeristen van overal ter wereld naast het kunstwerk ook de prachtige zerk kunnen bekijken. Een fijn stuk erfgoed zowaar.

ANTWOORD

16 september 2015

Ik heb naar aanleiding van uw vraag contact opgenomen met de directeur van de Iva Historische huizen en zij liet mij verstaan dat Historische Huizen Gent zeker bereid is om de unieke grafsteen van Hubert Van Eyck uit de collectie van de Sint-Baafsabdij te laten verplaatsen naar het bezoekerscentrum of de opstelling die het gerestaureerde Lam Gods in de Sint-Baafskathedraal zal omringen.

Historische Huizen Gent, waaronder de Sint-Baafsabdij ressorteert en waar de bewuste grafsteen zich bevindt, heeft zich al altijd rationeel én genereus opgesteld wat collectiemobiliteit betreft. Zo werden een aantal topstukken uit de collectie van de Sint-Baafsabdij opgenomen in het STAM. Dat is een juist verhaal, zelfs al gaat het om stenen objecten die de geschiedenis van de abdij zelf illustreren. Vooreerst passen ze immers in het verhaal van de stad, en uiteraard kunnen meer bezoekers die stukken – ook in betere omstandigheden – bewonderen in het STAM dan in de Sint-Baafsabdij.

Zoals u weet, is de ontsluiting de Sint-Baafsabdij nog niet vergelijkbaar met die van een museum. Hoewel ze intussen uitgebreid is tot drie namiddagen per week van april tot november, en soms meer, zoals tijdens de 80 dagen van het Fotofestival. Meer is momenteel qua logistiek en personeel nog niet mogelijk. Bovendien is het ‘museum voor stenen voorwerpen’ een concept van de negentiende-eeuwse romantiek dat niet langer beantwoordt aan de hedendaagse visie op de exploitatie van Historische Huizen. Historische Huizen zet vandaag veel meer in op een integrale beleving gebaseerd op wat men bij de national trusts omschrijft als ‘the spirit of the place’, dan zoals vroeger op het louter ‘exposeren’ van waardevolle collecties van voorwerpen uit het verleden.

En aangezien de Sint Baafsadbij dus niet langer alleen zal focussen op het exposeren van voorwerpen, is het ook logisch en normaal om – indien daartoe de vraag gesteld zou worden – bepaalde collectiestukken te laten verplaatsen naar een plek waar deze wél echt geëxposeerd zouden worden.

Top op heden is er echter geen enkele vraag in die richting aan mij of Historische Huizen gesteld door de betrokkenen zelf (kerkfabriek, kapittel, Toerisme Vlaanderen...), met wie er nochtans zeer goede relaties zijn. Maar mocht die vraag er ooit komen dan zal er zeker een constructieve dialoog zijn en is Historische Huizen zeker bereid om op een dergelijke vraag in te gaan. De steen behoort niet tot de verankerde stenen in de Refter, maar gespecialiseerd transport zal uiteraard vereist zijn.
